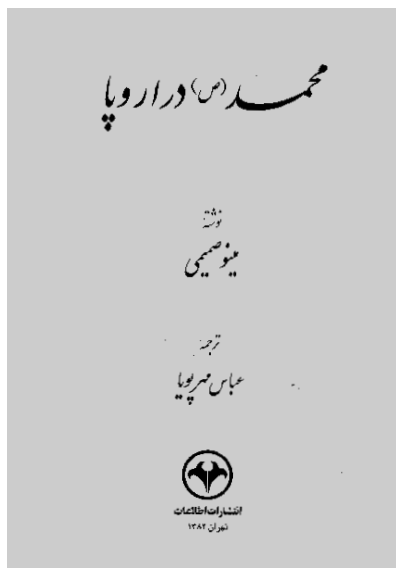

معرفی کتاب

محمد (ص) در اروپا

○ محمد (ص) در اروپا

○ تألیف: مینو صمیمی

○ ترجمه: عباس مهرپویا

○ ناشر: اطلاعات، تهران، چاپ اول، اردیبهشت ۱۳۸۲، ۵۱۹ ص

○ فریدون شایسته

منابع و مأخذ معتبر توانسته به طور جامع و علمی حوادث و وقایع ظهور پیامبر (ص) و پیدایش آیین اسلام را به خوبی روایت و تبیین کند، به روش کروئولوژیک نوع دیدگاه و رفتار بزرگان مسیحیت را از زمان ظهور اسلام تا پایان قرن بیستم به خوبی منعکس ساخته و در هر موضوعی داوری نموده است. ترجمه روان و سلیس مترجم گرانقدر کتاب آقای عباس مهرپویا نیز از جمله محاسن کتاب می‌باشد که مانع از قطع توالی مطالعه و بروز خستگی مطالعه‌کنندگان می‌گردد.

دیباچه کتاب به گونه‌ای بسیار عالمانه نگاشته شده است زیرا مؤلف در این بخش توانسته به خوبی اهمیت و ضرورت تألیف کتاب را بیان نموده و جستجوگری خوانندگان را بیش از پیش برانگیزد.

مینو صمیمی در دیباچه می‌آورد: در نظر ستم‌دیدگان، پیدایش اسلام نوید آزادی بود و نه استیلا و کشورگشایی. بسط و گسترش و محبوبیت اسلام، مسیحیان را بر سر دوراهی مهمی قرار داد.

این امر از حیث نظری، یافتن راه‌حلی فوری در پاسخ به معمای جایگاه اسلام در ارتباط با مسیحیت را ایجاد می‌کرد. آیا اسلام نوعی بدعت‌گذاری بود یا فرقه‌گرایی؟ آیا نوعی نقیضه‌پردازی برای مسیحیت بود یا دینی جدید؟ آیا حاصل کار مشترک انسان و اهریمن بود؟ همه اینها سوالات دردناکی بودند که مسیحیان قرون وسطی از خود می‌پرسیدند و برای سده‌های متمادی تا به امروز همواره در اشکال مختلف ذهن مفسران مسیحی و نویسندگان غربی را به خود مشغول کرده است. (ص ۴۱)

در ادامه خانم صمیمی بر این عقیده است که اروپاییان سعی نکردند تا حقیقت و چیستی اسلام را از طریق تعلیم، ارزش‌ها و محورهای دعوت آن دریابند، بلکه از

کتاب محمد (ص) در اروپا، نوشته مینو صمیمی به گونه‌ای مستند و جامع بیانگر دیدگاه‌های جامعه مسیحیان اروپایی نسبت به آیین اسلام و شخصیت پیامبر (ص) است.

مؤلف کتاب را در یازده گفتار تألیف نموده که عبارتند از:

- ۱- محمد (ص)، پیام‌آور مکه
- ۲- حکومت محمد (ص) در مدینه: شکل‌گیری اسلام
- ۳- محمد (ص) در جستجوی معنویت
- ۴- محمد (ص) به عنوان «مخوند» اروپای قرون وسطی و ترس از اسلام
- ۵- محمد (ص) در اروپا پس از رنسانس: تهدید ترکان
- ۶- محمد (ص) به عنوان «ضد مسیح»
- ۷- اومانیت یا متحجر؟
- ۸- محمد (ص) در عصر قهرمان‌پرستی
- ۹- خیال‌پردازی در باب لذت‌پرستی و قساوت
- ۱۰- بازگشت به جنگ‌های صلیبی و جهادها
- ۱۱- از تکریم تا تحریف آشکار (محمد (ص) در قرن بیستم)

گفتنی است پیش از این از خانم مینو صمیمی کتابی با عنوان «پشت پرده تخت طاووس» که از زبان انگلیسی توسط مرحوم دکتر حسین ابوترابی‌ان به فارسی برگردانده شده بود، در سال ۱۳۶۸ توسط همین ناشر - مؤسسه اطلاعات - به چاپ رسیده است که در جای خود یکی از منابع متقن و قابل اعتنا در بررسی تحولات دوره پهلوی به شمار می‌رود.

کتاب محمد (ص) در اروپا، علاوه بر برخی از فصول آن که مؤلف با تکیه بر

بدر با مکیان هم‌پیمان بودند، پس از آن با نیت اسلام خواهی هیأت‌هایی از نمایندگان را به مدینه فرستادند. از بعد سیاسی هم جنگ بدر توانایی و قدرت محمد را به طوری بارز به اثبات رساند و تفوق و برتری مکیان را مورد سؤال قرار داد. پس از این شکست، اعتبار و حیثیت و اقتدار مکیان متزلزل شد.» (ص ۱۰۰)

مؤلف در مطالعه رفتار پیامبر (ص) در مورد مدیریت جهادها، به نکات اخلاقی آموزنده‌ای برگرفته از متون تاریخی اشاره نموده است:

«محمد (ص) در شیوه جنگاوری و اداره جنگ، محدودیت‌های مختلفی برای مردان جنگی‌اش قائل می‌شد. آنان اجازه کشتن زنان یا بچه‌ها یا غیر نظامیان را نداشتند باید با اسرای جنگی به خوبی رفتار می‌کردند و تا زمانی که اسرا مورد معاوضه قرار بگیرند یا در ازای پرداخت پول آزاد گردند، باید غذا، آب و پوشاک در اختیارشان قرار می‌دادند. احزاب شکست خورده که اسلام آورده بودند، مجاز بودند تا از امتیاز آزادی و مالکیت بر دارایی خود برخوردار شوند. مثله کردن اجساد مردگان و غارتگری ممنوع بود.

تمامی موارد فوق از دگرگونی و تحولی چشمگیر در سنت دیرینه اعراب حکایت می‌کرد و این همان دگرگونی و تحول بی‌سابقه‌ای بود که به پیش درآمدی برای (مجموعه اصول و قوانین ژنو) در ۱۳ قرن بعد تبدیل شد.» (ص ۱۰۴)

مینو صمیمی در فصل دوم کتاب آنجا که سخن از ازدواج پیامبر (ص) آمده است یکی دیگر از خدشه‌هایی را که اروپاییان به زعم خود به پیامبر (ص) وارد کرده‌اند، یعنی مسئله تعدد زوجات را مورد ملاحظه قرار داده و در مقام پاسخ به آنها برآمده است.

خانم صمیمی در فصل چهارم کتاب، از شخصی به نام جان دمشقی یاد می‌کند و معتقد است که دیدگاه نادرست جان دمشقی درباره اسلام برای دوره‌ای طولانی در اروپای قرون وسطی رواج یافته است.

مؤلف در فصل هفتم کتاب با نام بردن از یکی از اندیشمندان مسیحی، سخنان و دیدگاه او را قابل توجه ذکر می‌کند. این اندیشمند «کت دوبرولنولیه» بود. وی اعتقاد داشت که دو دیدگاهی که از سوی مسیحیان نسبت به پیامبر اسلام (ص) ارائه شده است به کلی مردود می‌باشد:

«اول اینکه دین محمد براساس رجوع به عقل سلیم اروپایی مردود نمی‌باشد زیرا که نظامی منطقی‌تر، عقلانی‌تر و قابل قبول‌تر از دین او از لحاظ عقل و خرد وجود ندارد. دوم اینکه، محمد فردی بی‌نزاکت و بی‌تمدن نبود، بلکه مردی بود نکته‌سنج، مردم‌دار که تمامی محسنات مانند: ثبات قدم، شجاعت و بصیرت را که اسکندر یا سزار نیز در شرایطی یکسان از آن برخوردار بودند دارا بود.» (ص ۲۸۵).

مؤلف ارجمند کتاب در فصل پایانی با عنوان «از تکریم تا تحریف آشکارا» به بررسی محتوای کتاب موهن آیات شیطانی اثر سلمان رشدی پرداخته و با بیان اینکه او در رمان نویسی از نوع مبتذل نگارشی، مرتکب شاهکار شده است به نادرستی اندیشه‌ها و اظهاراتش اشاره می‌نماید که مطالعه و ارزیابی نویسنده در این فصل و نسبت به اینگونه تحریف‌ها، سزاوار جد و جهد خوانندگان می‌باشد.

در پایان بخشی از نتیجه‌گیری خانم مینو صمیمی را به عنوان حسن ختام ذکر می‌نمایم. مؤلف گرانقدر پس از کنار هم قرار دادن اندیشمندان واقع‌بین و درست‌اندیش جامعه مسیحی مانند اسلام‌شناس و ایران‌شناس فقید آلمانی خانم پروفیسور آن ماری شیمیل، می‌نویسد: «... اینان از روی روشنفکری و آزاداندیشی به دنبال فهم و دریافت آرمان حضرت محمد (ص)، پیام او، اصلاحات اجتماعی، سیاسی و درک شخصیت و ماهیت و منش محمد (ص) در قالب بافت اجتماعی و شرایط زمانی وی بودند. اینان در تلاش بودند تا اساطیر، افسانه‌پردازی‌ها، کلیشه‌ها و پندارهای قالبی را برهم ریزند و نشان دهند که چگونه اسلام، ارزش‌های عزیز در نظر ادیان دیگر را با آغوش باز می‌پذیرد. ادیانی که اسلام را به عنوان دشمن قسم خورده خویش پنداشته‌اند، در حالی که محمد (ص) دین خود را تلاوم و تقویت همان ادیان می‌دانست.» (ص ۵۰۸)

دو طریق کوشیدند تا بر پایه‌های غیرعلمی و غیرعقلانی چهره اسلام را مخدوش سازند:

- ۱- چنین وانمود سازند که اسلام ساخته یک نفر است.
- ۲- ایراد انواع اتهامات، شبهات و افترا به پیامبر اسلام (ص) و آیین او. (ص ۴۲)

اما همانطور که مینو صمیمی در این کتاب نشان می‌دهد همواره صاحب‌نظران و چهره‌های مقبول جامعه غرب ناشر و ادامه‌دهنده دیدگاه ضد اسلام نبوده‌اند بلکه در میان آنان کسانی چون توماس کارلایل در قرن نوزدهم، از پیام‌آور اسلام به عنوان شخصیتی شریفه، اصیل و بزرگ‌منش در تاریخ یاد کرده و نگرش‌های کینه‌توزانه اروپاییان را نسبت به محمد (ص) و دین او نکوهش کرده است. (ص ۴۵) و یا ریلکه دانشمند آلمانی که در قرن بیستم، عمیقاً تحت تأثیر دین اسلام قرار گرفته و از آن به عنوان دینی که هوادارانش برای رسیدن به خدا نیازی به واسطه و میانجی ندارند تجلیل و ستایش می‌کند. (ص ۴۶)

همانطور که در پیش ذکر شد مؤلف کتاب در مسیر بررسی نظرات اروپاییان، حوادث سیاسی و اجتماعی صدر اسلام دوره حیات پیامبر (ص) را یکی پس از دیگری بازگو کرده و در برخی از موارد به تحلیل‌های ارزنده و ارزیابی‌های علمی پرداخته است که برای علاقمندان به مطالعه تاریخ اسلام مفید می‌باشد.

او در تحلیلی که از غزوه بدر ارائه می‌دهد می‌نویسد: «جنگ بدر هم از لحاظ سیاسی و هم از لحاظ مذهبی حائز اهمیت بود. از حیث مذهبی جنگ بدر اعتقاد مسلمانان را نسبت به آرمان و راه خود قوت بخشید و در نتیجه دامنه پیروان محمد (ص) را گسترده‌تر ساخت. تعداد زیادی از قبایل چادر نشین که قبل از جنگ